

Till Justitiedepartementet

Att: Rickard Sobocki

Yttrande över betänkandet ”Kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet”, SOU 2015:47

SAMMANFATTNING

- Copyswede tillstyrker till övervägande del utredningens förslag till ny lag.
- Copyswede anser att den nya lagen inte ska gå längre än vad som krävs för att genomföra direktivet i svensk rätt.
- Copyswede anser att det är viktigt att den nya lagens förhållande till de associationsrättsliga regelverk som finns i svensk rätt är tydligt och att befintliga regler gäller där dessa redan uppfyller direktivets krav, eller inte kommer i konflikt med direktivet.
- Copyswede anser att den nya lagen språkligt bör ligga nära direktivet.
- Copyswede tillstyrker förslaget rörande avdrag som möjliggör att avdrag med de faktiska kostnaderna kan ske. Copyswede delar däremot inte utredningens bedömning rörande innebörden av artikel 12.2.
- Copyswede tillstyrker förslaget rörande fördelning, men understryker att bestämmelsen är tänkt att tillämpas på all sådan fördelning som träffas av direktivet/nya lagen och att det därför inte bör göras uttalanden om bestämmelsens innebörd på sätt som i praktiken försvårar eller begränsar tillämpningen. Sådana uttalanden saknar också stöd i direktivet.
- Copyswede delar bedömningen att direktivet inte i grunden begränsar avtalsfriheten på upphovsrättsområdet och att det inte införs någon kontraheringsplikt eller förhandlingsskyldighet.

- Copyswede delar inte utredningens bedömning att artikel 16 skulle förutsätta att tariffier *ska* vara "förhandlade" i aktiv mening. Det saknas stöd för detta i direktivet.
- Copyswede delar utredningens bedömning att privatkopieringsersättningen inte omfattas av de bestämmelser som genomför artikel 16.
- Copyswede delar utredningens bedömning avseende den nya lagens förhållande till utanförstående rättighetshavare som omfattas av avtal genom upphovsrättslagens avtalslicensverkan.
- Copyswede anser att förslaget att ändra förutsättningarna för vilka avtal som ges avtalslicensverkan är otillräckligt berett och därför inte bör genomföras. Detta avser framförallt frågan om vilka effekter förslaget skulle få för användarna.
- Copyswede delar utredningens bedömning att det saknas skäl att införa en ny ordning i svensk rätt för alternativ tvistelösning.
- Copyswede tillstyrker utredningens förslag rörande den kollektiva organisationens skadeståndsansvar, men avstyrker förslaget rörande styrelseledamöter och verkställande direktören i den del skadeståndsansvaret avser annat än lagens associationsrättsliga regleringar.
- Copyswede tillstyrker förslaget innebärande att viss tillsyn utövas i efterhand genom allmän domstol och viss tillsyn av särskilt utsedd förvaltningsmyndighet.
- Copyswede tillstyrker förslaget att behörig förvaltningsmyndighet ska vara PRV.

1. Inledning och bakgrund

1.1 Copyswede

För information om Copyswede, se www.copyswede.se.

1.2 Bakgrund

Det förslag som utredaren lagt fram i betänkandet SOU 2015:47 syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv rättighetsförvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (härefter "direktivet").

Direktivet är mycket omfattande och detaljerat och spänner över många rättsområden. Copyswedens synpunkter i det följande är lämnade med den grundläggande utgångspunkten att direktivet ska genomföras korrekt i svensk rätt och att utrymmet att göra materiella avsteg i stora delar är begränsat. Utgångspunkten är också att utredningsdirektivet mycket tydligt har angett att uppdraget har varit att föreslå ett genomförande som *inte* går längre än direktivet kräver och att de strukturer som fungerar väl på området för kollektiv rättighetsförvaltning i Sverige värnas, inklusive ordningar för avtalslicens.

2. Synpunkter på betänkandet SOU 2015:47

Copyswedes synpunkter i det följande lämnas utifrån organisationens legala och praktiska förutsättningar. Det innebär att yttrandet tar utgångspunkt i de förutsättningar som gäller kollektiv förvaltning genom samordning av organisationer i s.k. paraplyorganisation, förvaltning av rättigheter på AV-området samt förutsättningarna för ekonomiska föreningar.

2.1 Kap 6, Utgångspunkter, m.m. (kap 6)

2.1.1 Ny lag (6.1)

Copyswede tillstyrker att direktivet genomförs genom att en ny lag om kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet införs. Genom att samla bestämmelserna i en särskild lag blir regelverket överskådligt. Samtidigt anser Copyswede att det bör eftersträvas att så långt det är möjligt tillämpa befintliga regelverk, exempelvis lagen om ekonomiska föreningar, framför bestämmelser i den nya lagen för att undvika dubbelreglering och osäkerhet kring det befintliga associationsrättsliga regelverkets tillämplighet.

2.1.2 Utgångspunkter för genomförandet (6.2)

Copyswede delar utredarens bedömning att de bestämmelser som införs inte bör gå längre än vad som krävs enligt direktivet och dessa bör inte heller vara mer detaljerade än bestämmelserna i direktivet. Dessa utgångspunkter för genomförandet ligger dels i linje med kommittédirektivet men är också viktiga i ljuset av att bestämmelserna syftar till att genomföra ett synnerligen detaljerat EU-direktiv. Genom att inte överreglera det svenska regelverket i förhållande till direktivet säkerställs att den nya lagen väl svarar mot de krav som EU-direktivet ställer på Sverige och att det svenska genomförandet inte kommer i konflikt med framtida praxis från EU-domstolen. Detta uppnås också genom att välja en språklig utformning som ligger så nära direktivet som möjligt.

2.2 Representation av rättighetshavare samt medlemskap och organisation (kap 7)

2.2.1 Allmänna principer för kollektiv förvaltning (7.1)

Copyswede tillstyrker utredarens förslag i avsnitt 7.1.2. Införandet av de föreslagna bestämmelserna torde i allt väsentligt svara mot vad som redan idag får anses gälla för organisationer som ägnar sig åt kollektiv rättighetsförvaltning. Detta genom en kombination av associationsrättsliga regler och de skyddsregler för utanförstående som finns i bestämmelserna om avtalslicens i upphovsrättslagen. Genom att de organisationer som är verksamma på olika områden för licensiering genom kollektiv förvaltning under många år också ingått avtal som omfattats av avtalslicensverkan, har verksamheterna kommit att präglas av att de bedrivits i samtliga rättighetshavares intressen; medlemmar, övriga företrädade rättighetshavare samt utanförstående rättighetshavare.

2.2.2 Rättighetshavarnas rättigheter (7.2)

Copyswede tillstyrker förslaget till genomförande av direktivets artikel 5. Bestämmelserna tar sikte på relationen mellan den kollektiva förvaltningsorganisationen och rättighetshavare

som lämnar ett förvaltningsuppdrag till organisationen. Även om det därigenom framgår att bestämmelserna inte omfattar situationer där rättigheter förvaltas med stöd av en lagregel, exempelvis rättigheter som omfattas genom avtalslicensverkan, är det klargörande på denna punkt som utredaren föreslår viktigt.

2.2.3 Medlemskap (7.3)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande medlemskap (avsnitt 7.3.2). Copyswede delar utredarens bedömning att öppenhetsprincipen i föreningslagen 3.1 uppfyller de krav som uppställs för medlemskap i artikel 6.2 första meningen och att föreningslagens bestämmelser därför kan och bör tillämpas för verksamheter som bedrivs i sådan form.

2.2.4 Rättighetshavarnas deltagande i beslutsfattande (7.4)

Copyswede har inget att erinra mot förslaget (avsnitt 7.4.2). De regler som redan idag gäller för ekonomiska föreningar tillgodoser på ett effektivt sätt att lämpliga och effektiva strukturer för medlemmars deltagande i beslutsfattande tillämpas i kollektiva förvaltningsorganisationer som bedriver verksamhet i denna form. Även om det saknas bestämmelser om att dessa regler ska uttryckas i stadgarna liksom lagregler för skälig och balanserad representation så torde sådana stadgandestämmelser redan vara på plats.

2.2.5 Möjlighet att kommunicera på elektronisk väg (7.5)

Copyswede har inget att erinra mot förslaget.

2.2.6 Medlemsregister (7.6)

Copyswede tillstyrker förslaget. Copyswede delar utredarens bedömning att skyldigheten inte ska göras mer omfattande än vad direktivet kräver. Vidare anser Copyswede att det är lämpligt, såsom föreslås, att bestämmelsen inte görs tillämplig på organisationer som redan omfattas av motsvarande skyldighet enligt annan lagstiftning, exempelvis lagen om ekonomiska föreningar.

2.2.7 Rättigheter för rättighetshavare som inte är medlemmar (7.7)

Copyswede har inget att erinra mot förslaget.

2.2.8 Medlemsstämma (7.8)

Copyswede tillstyrker förslaget (avsnitt 7.8.2). I stora delar sammanfaller de krav direktivet ställer och därigenom även förslaget till genomförande, med de regler som redan gäller för ekonomiska föreningar, exempelvis rörande kravet på att en årlig medlemsstämma ska hållas, att stämman beslutar om stadgeändringar, att stämman beslutar om utnämning av styrelseledamöter. Det torde även följa av praxis att det är stämman i en ekonomisk förening som har att bestämma ersättningen till de funktionärer som är utsedda av stämman. Copyswede delar utredarens bedömning att direktivets krav på att det är stämman som beslutar om utnämning av styrelseledamöter torde överensstämma med motsvarande bestämmelse i lagen om ekonomiska föreningar samt att kravet ska förstås så, att det är stäm-

man som beslutar om vad som gäller för utnämning och inte att ledamöterna måste väljas direkt av stämman.

Vad som däremot innebär nya krav enligt förslaget är bland annat de frågor som ankommer på stämman att besluta om enligt artikel 8.5 i direktivet rörande riktlinjer för fördelning, godkännande av sammanslagningar och upptagande av lån samt möjligheten att enligt artikel 8.6 delegera vissa av dessa stämmobeslut till övervakningsfunktionen, som enligt förslaget kommer att utgöras av styrelsen.

Vidare innebär förslaget vissa förändringar rörande bestämmelser om att företrädas genom fullmakt (artikel 8.10). Direktivets huvudregel uttrycker att medlem ska ha rätt att låta sig företrädas av valfritt ombud, men medlemsstaterna ges också en möjlighet att begränsa denna möjlighet något. Utredaren föreslår därför att möjligheten att utse valfritt ombud ska begränsas på så sätt att samma ombud endast kan företräda upp till tre medlemmar på stämman. Copyswede delar utredarens bedömning att detta inte försämrar medlemmens praktiska möjlighet att låta sig representeras på stämman.

2.2.9 Övervakningsfunktion och skyldigheter för personer som leder verksamheten (7.9)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande kravet på övervakningsfunktionen (avsnitt 7.9.2). Copyswede delar utredarens bedömning att direktivet inte kräver att övervakningsfunktionen behöver utföras av ett särskilt inrättat organ, skilt från styrelsen. Det är för svenska förhållanden lämpligt att möjliggöra att en sådan funktion snarare hanteras av den kollektiva förvaltningsorganisationens styrelse, vilket torde förutsätta att organisationen också har en verkställande direktör som inte är ledamot av styrelsen.

2.3 Kap 8, Förvaltning av rättigheter

2.3.1 Inkassering (8.1)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande inkassering av rättighetsintäkter (avsnitt 8.1.2). Kollektiva förvaltningsorganisationer organiserade som ekonomisk förening och utan eget vinstintresse torde i praktiken uppfylla de krav som ställs genom förslaget, även om artikel 11 till vissa delar saknar motsvarande uttryckliga lagregleringar i svensk rätt.

2.3.2 Avdrag (8.2)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande avdrag (avsnitt 8.2.2). I artikel 12.1 anges att organisationen ska informera om förvaltningsavgifter och andra avdrag. Den kollektiva förvaltningsorganisationen ska enligt förslaget informera om de regler som gäller för avdrag innan den accepterar ett förvaltningsuppdrag. Detta är enligt Copyswede en lämplig formulering för genomförande av artikel 12.1. Den möjliggör att rättighetshavarna på medlemsstämman kan besluta att det är de faktiska kostnaderna som ska dras av för förvaltningen i de fall stämman gör bedömningen att en sådan ordning leder till det bästa och mest effektiva resultatet.

Informationsskyldigheten enligt artikel 12.1 gäller i förhållande till rättighetshavare som lämnat ett förvaltningsuppdrag till den kollektiva förvaltningsorganisationen. Således faller exempelvis rättighetshavare som i framtiden kan komma att omfattas av ett ingånget licensavtals avtalslicensverkan utanför, såsom också påpekas i utredningen. En annan ordning hade varit omöjlig att tillämpa och skulle i praktiken leda till att det inte skulle vara möjligt att ingå avtal med avtalslicenseffekt.

Det är utan tvekan den uttalade målsättningen att ersättningar på Copyswedes område ska kunna fördelas individuellt med utgångspunkt i den användning som faktiskt har skett. På så sätt har Copyswede bedrivit kollektiv förvaltning av rättigheter på AV-området i drygt 30 år, enligt de riktlinjer som getts av medlemmarna och som följer av reglerna för avtalslicens och privatkopieringsersättning. Detta är således den närmast självklara utgångspunkten, men Copyswede ställer sig frågande till utredarens bedömning att det skulle följa av artikel 12.2 att inte alla intäkter inom ett visst område skulle kunna vara föremål för avdrag, dvs avdrag till förmån för sociala eller kulturella ändamål. Även om sådana avdrag inte är aktuella på Copyswedes område i dag i någon större omfattning, kan det inte uteslutas att det finns mindre licensieringsområden ur ekonomisk synvinkel, men som är av stor vikt för exempelvis offentliga institutioner på kulturarvsområdet, där det inte skulle vara möjligt att licensiera användningen om rättighetshavarna inte själva kommer att anses kunna besluta om att intäkterna istället för fördelning individuellt ska användas till nytta för hela kollektivet, eller att intäkterna ska kunna användas för att utlysa stipendier. Copyswede menar under alla omständigheter att det inte kan utläsas ur artikel 12.2 att inte sådana avdrag skulle kunna komma ifråga, förutsatt att medlemsstämman beslutar om riktlinjer för fördelningen och avdragen på ett sätt som möjliggör detta.

Såvitt gäller bestämmelsen i 42 a URL rörande likabehandling av medlemmar och utanförstående rättighetshavare, delar Copyswede utredarens bedömning att ordet "väsentligen" bör tas bort. Ändringen skulle för Copyswedes del inte innebära någon materiell förändring i förhållande till hur principen hittills har tillämpats. Copyswede tillstyrker därför förslaget till ändring i upphovsrättslagen (avsnitt 12.2.2)

2.3.3 Fördelning (8.3)

Copyswede tillstyrker utredningens förslag rörande fördelning (avsnitt 8.3.2). Redan idag bedriver Copyswede fördelningsverksamheten till största delen enligt de principer som genomförandet av artikel 13 kommer att innebära. Den mest påtagliga skillnaden mot idag är den praktiska hanteringen som kommer att krävas när rättighetshavare inte kunnat identifieras eller lokaliseras. Kraven kommer i denna del troligen innebära att rättighetsintäkter snabbare kommer att betraktas som icke fördelningsbara och därmed kommer förutsättningarna för individuell fördelning i vissa fall, inom vissa licensieringsområden, att försämrats. Men detta är en effekt av de krav som direktivet ställer och Copyswede gör, som ovan angetts, bedömningen att utredningens förslag i denna del motsvarar direktivets krav.

På sid. 277 anges att utredaren gör bedömningen att "Bestämmelsen torde inte innebära att en kollektiv förvaltningsorganisation kan besluta att tillämpa valfri fördelningsprincip". Uttalandet är något oklart och beroende på vad som avses, ställer sig Copyswede frågande till bedömningen. Enligt direktivet artikel 8.5 och artikel 13.1 är det medlemsstämman som beslutar om de allmänna principerna för fördelning, eller riktlinjerna för fördelningen. Att det är stämman som fattar detta beslut innebär att stämman också "väljer" vilka principer som ska gälla. Samtidigt måste naturligtvis de tidsfrister som anges i artikel 13 efterföljas, liksom övriga bestämmelser i den nya lagen, men detta bör inte beskrivas som en begränsning i stämmans befogenhet att besluta om riktlinjerna för fördelningen.

Det är, som ovan beskrivits, en grundläggande utgångspunkt på flertalet områden för kollektiv förvaltning att ersättningen också så långt som möjligt fördelas i enlighet med den faktiska användningen. Det är därför också naturligt att flera av de exempel som ges i anslutning till artikel 13 också tar en sådan utgångspunkt. Samtidigt går det inte att utläsa ur artikel 13 att detta skulle förutsättas. På flera områden där kollektiv förvaltning har en mycket viktig roll att fylla, förutsätts tvärt om, att fördelningen sker individuellt enligt schabloner eller i olika grad genom kollektiva nyttigheter. Detta gäller till exempel vid vissa ekonomiskt begränsade avtalsområden på kulturarvsområdet som annars inte kommer kunna licensieras alls och för fördelningen av exempelvis privatkopieringsersättningen, som så långt som möjligt ska ske med beaktande av den faktiska kopieringen. Detta innebär att kopieringsbetenden ska beaktas på en schabloniserad nivå, eftersom det ligger i sakens natur att det inte är möjligt att i detalj på verksnivå veta vad privatpersoner kopierar.

De bestämmelser som avser att genomföra artikel 13 är tänkta att tillämpas för fördelning av intäkter inom alla områden för kollektiv förvaltning. Det är därför viktigt att inga antaganden som görs gällande vilken typ av fördelning som förutsätts eller vilket utrymme som finns för olika principer, på ett sätt som bortser från den mångfald av verksamheter som bestämmelsen är avsedd att träffa. Sammanfattningsvis, även om Copyswede fullt ut delar uppfattningen att en rättvis och omsorgsfull fördelning i många fall normalt innebär att fördelningen ska ske enligt det faktiska nyttjande som har skett, är det viktigt att inte göra generella uttalanden om hur bestämmelsen ska förstås på ett sätt som exkluderar viktiga tillämpningsområden och som dessutom inte har direkt stöd i direktivet. Avgörande, enligt artikel 13, är att det är medlemsstämman som förfogar över frågan och fastställer principerna/riktlinjerna för fördelning. Denna ordning säkerställer att hänsyn kan tas till individuella förutsättningar på speciella licensieringsområden. Utredaren ger emellertid också stöd för detta genom uttalandet att bestämmelsen inte hindrar exempelvis att organisationer vid behov använder sig av s.k. analogiunderlag.

Copyswede har inget att invända mot att bestämmelserna om fördelning och avdrag även görs tillämpliga på fördelningen av privatkopieringsersättning.

2.4 Förvaltning av rättigheter för andra kollektiva förvaltningsorganisationers räkning (kap 9)

Copyswede tillstyrker förslaget (avsnitt 9.1.2). Såsom påtalas i betänkandet gäller principer mot icke diskriminering redan idag. Det följer typiskt sätt även uttryckligen av ömsesidighetsavtalen på Copyswedens område. Oaktat detta är det enligt Copyswede ändamålsenligt att även införa en lagregel med motsvarande innehåll.

2.4.1 Avdrag och betalningar (9.2)

Copyswede tillstyrker förslaget (avsnitt 9.2.2).

2.5 Förhållandet till användarna (kap 10)

2.5.1 Licensiering (10.1)

Copyswede har inget att invända mot förslaget (avsnitt 10.1.2). Det är viktigt att, på sätt som också utredaren gör, understryka att det råder avtalsfrihet på upphovsrättsområdet. Övergripande kan sägas att artikel 16 innehåller utgångspunkter för avtals ingående vid kollektiv licensiering som i flera avseenden typiskt sätt redan torde gälla. Att införa en särskild bestämmelse som på ett otydligt sätt kan synas reglera detta, är på många sätt olämpligt och skulle kunna riskera att skapa både osäkerhet och därigenom kraftigt ökade kostnader på marknaden samtidigt som möjligheten att ingå avtal effektivt kan försvåras. Det är mot den bakgrunden lämpligt att artikel 16 genomförs i svensk rätt genom att lagtexten i den nya svenska lagen läggs så nära direktivets lydelse som möjligt, med ett beaktande av direktivets olika språkversioner och att det är tydligt att parterna förfogar över sina affärsmässiga förhandlingar.

Copyswede delar utredarens bedömning att direktivet eller förslaget till genomförande inte innebär att parterna åläggs kontraheringsplikt eller en förhandlingsskyldighet. Något stöd för annan bedömning saknas i direktivet. Det är också i ljuset av detta som artikel 16 bör förstås.

Copyswede delar utredarens bedömning att det redan av allmänna principer följer att parter ska förhandla med varandra i ärligt uppsåt. Uttalandet i betänkandet (s. 304) att detta skulle innebära att parterna ska *förhandla* med varandra, dvs att tariffer inte kan fastställas ensidigt, är däremot svårbegripligt. Om en part föreslår en viss tariff som godtas av motparten genom att denne väljer att ingå avtal så är tariffen *avtalad* mellan parterna och inte ensidigt fastställd. Detta innebär däremot inte alltid att den är förhandlad i den meningen att själva tariffen har varit föremål för en aktiv förhandling mellan parterna. Det är visserligen mycket oklart vad utredaren faktiskt avsett i denna del, men en ordning som förutsätter att varje tariff som tillämpas på en marknad också ska vara "förhandlad" och inte får vara föreslagen eller erbjuden av endera parten varefter den accepterats av den andre, är både orimligt och saknar stöd i direktivet. Det skulle innebära att en kollektiv förvaltningsorganisation vore förhindrad att acceptera ett rimligt förslag från en användare utan att först förhandla ner budet. Det är dock som sagt oklart om det är detta som avsetts, men Copyswede menar att

en sådan tolkning skulle sakna stöd både i direktivet och i den föreslagna lagbestämmelsens lydelse.

I avsnittet om licensvillkor, dvs. rörande genomförandet av artikel 16.2, redogör utredaren i viss utsträckning för hur innebörden av de olika delarna av artikeln kan förstås i ljuset av EU-rättslig praxis. Det är dock svårt att överblicka den EU-rättsliga praxisen i dessa delar fullt ut. Det måste i detta sammanhang därför understrykas att dessa begrepps betydelse ytterst kommer att avgöras av EU-rätten eller i viss utsträckning redan får anses ha ett visst innehåll till följd av praxis och att det därför bör iaktas viss försiktighet att "tolka" begreppen i detta sammanhang. Copyswede uppfattar dock inte heller att det är detta som utredaren gör.

Copyswede delar utredarens bedömning att privatkopieringsersättningen inte omfattas av artikel 16.2 i de delar som avser beräkningen och fastställandet av tariffer. Bestämmelser om nivån för privatkopieringsersättning finns i 26 I § URL och påverkas inte av direktivet.

2.5.2 Användarnas skyldigheter (10.2)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande användarnas skyldigheter (avsnitt 10.2.2). Bestämmelsen är betydelsefull för att säkerställa att kollektiv förvaltning kan fungera så effektivt som möjligt. Det är viktigt att användare förser de kollektiva förvaltningsorganisationerna med relevant information om användningen av betydelse för möjligheten att fördela ersättningarna och inte bara sådan information som krävs för fastställande av den ersättning som ska betalas.

2.6 Insyn och rapportering (kap 11)

2.6.1 Information till rättighetshavarna (11.1)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande information till rättighetshavarna (avsnitt 11.1.2). Bestämmelsen reglerar vilken information som ska lämnas till rättighetshavarna. Skyldigheten omfattar alla rättighetshavare som har tillskrivits rättighetsintäkter eller som har mottagit ersättning från organisationen under perioden. Copyswede delar den bedömning som görs i utredningen att detta innebär att rättighetshavare som i och för sig kan omfattas av ett licensavtal genom avtalslicensverkan, men som inte har rätt till ersättning (eftersom deras rättigheter inte används), faller utanför. Detta är en praktiskt sett mycket viktig distinktion, eftersom avtal med avtalslicensverkan i själva upplåtelsen kan omfatta en möjlighet att förfoga över verk till en hel världsrepertoar men där den ersättningsgrundande användning som sedan kommer till stånd är väsentligt mer begränsad. Avgränsningen, som har fullt stöd i direktivet, är därför en förutsättning för avtalslicensernas funktionalitet.

2.6.2 Information till andra kollektiva förvaltningsorganisationer (11.2)

Copyswede tillstyrker förslaget (avsnitt 11.2.2).

2.6.3 Information som på begäran ges till rättighetshavare, andra kollektiva förvaltningsorganisation och användare (11.3)

Copyswede tillstyrker förslaget (avsnitt 11.3.2). Bestämmelsen i förslaget tar sikte på sådana rättigheter som organisationen representerar. Rättigheter som omfattas av en avtalslicens utsträckta verkan omfattas, såsom understryks i utredningen, alltså inte. Copyswede delar utredarens bedömning att bestämmelsen inte bör gå längre än vad direktivet kräver.

2.6.4 Information till allmänheten (11.4)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande skyldigheten att tillhandahålla viss information till allmänheten (avsnitt 11.4.2). Till övervägande del torde redan den information som bestämmelsen föreskriver tillhandahållas allmänheten.

2.6.5 Årlig insynsrapport (11.5)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande årlig insynsrapport (avsnitt 11.5.2).

2.7 Förhållande till vissa andra regelverk (kap 12)

2.7.1 Organisationer behöriga att träffa avtal med avtalslicens verkan

Copyswede kan inte tillstyrka förslaget rörande ändringar om behörighet för organisation att träffa avtal med avtalslicensverkan (avsnitt 12.2.1).

Beredningsunderlaget är ofullständigt och saknar flera viktiga aspekter. Allvarligast är att det helt saknas en beskrivning och genomgång av vilka avtalsområden som skulle komma att påverkas och på vilket sätt, särskilt såvitt avser vilka konsekvenser förslaget får för användarna.

(Avseende ändringsförslaget i betänkandets avsnitt 12.2.2, se sista stycket under 2.3.2 ovan.)

2.8 Efterlevnad (kap 14)

2.8.1 Förfaranden för klagomål (14.1)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande förfarande för klagomål (avsnitt 14.1.2)

2.8.2 Förfaranden för alternativ tvistelösning (14.2)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande alternativ tvistelösning (avsnitt 14.2.2). Copyswede delar utredningens bedömning att det inte är påkallat att införa förfaranden för alternativ tvistelösning. Direktivet kräver inte att en sådan ordning införs och enligt utredningsdirektiven ska genomförandet inte gå längre än vad som krävs och inte heller inskränka avtalsfriheten på upphovsrättsområdet.

Copyswedens erfarenheter hittills på den marknad där organisationen verkar föranleder inte att alternativa tvistelösningsordningar införs. De i förhållande till verksamheten relativt få tvister som har förekommit på Copyswedens område har inte haft koppling till organisationens funktion eller verksamhet inom ramen för kollektiv förvaltning. Tvisterna har istället till största delen rört rena rättsfrågor rörande privatkopieringsersättningen, eller i något fall

varit hänförliga till en principiell ovilja hos enstaka användare att alls behöva betala för vissa typer av tillstånd eller betala ersättningar. Denna typ av tvister bör rimligen hanteras av allmän domstol. Copyswede konstaterar att det inte heller i övrigt har framkommit något under utredningen som visar att de tvister som kan uppkomma inte effektivt skulle kunna hanteras av de tvistelösningsordningar som redan erbjuds aktörerna.

Lagen om medling i vissa upphovsrättstvister tillhandahåller parterna en hjälp att kunna enas och träffa avtal på vissa licensieringsområden. Det har återgetts i utredningen att några företag på användarsidan påtalat att detta regelverk inte fungerat tillfredsställande och att det lett till långdragna förfaranden. Copyswede, som har egen erfarenhet från flera medlingar enligt detta regelverk, kan visserligen konstatera att det förekommit utdragna förfaranden men att dessa rört tämligen speciella tvister som i grunden för användarsidan har handlat om en politisk målsättning att slippa bära kostnaden för klarering av upphovsrättigheter i sin verksamhet."

Medling som institut kommer bättre till sin rätt i sammanhang där båda sidor faktiskt önskar att träffa avtal. Det bör framhållas att det i betänkandet "Tillstånd och medling", SOU 2013:4, lagts fram förslag som påtagligt skulle förbättra den upphovsrättsliga medlingsmodellens effektivitet och minska risken för att den kan missbrukas.

2.8.3 Tvistelösning (14.3)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande tvistelösning och delar utredarens bedömning att några nya bestämmelser inte behöver införas med anledning av direktivets artikel 35 (avsnitt 14.3.2).

2.8.4 Tillsyn (14.4)

Copyswede har inget att erinra mot förslaget rörande tillsyn (avsnitt 14.4.2). Copyswede delar den bedömning som görs i betänkandet att tillsynen så långt som möjligt bör ske genom domstolsprövning. Copyswede delar även utredarens bedömning att vissa bestämmelser kan lämpa sig för tillsyn av annan myndighet än domstol enligt mer administrativa ordningar. I denna del synes den föreslagna gränsdragen i betänkandet lämplig.

2.8.5 Skadestånd (14.5)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande skadeståndsansvar för den kollektiva förvaltningsorganisationen och användaren (avsnitt 14.5.2, förslagets första och andra mening). I princip tillstyrker Copyswede även förslaget rörande skadeståndsansvar för styrelseledamöter och verkställande direktören (avsnitt 14.5.2, förslagets tredje och fjärde mening). Förslaget rörande styrelseledamöternas och verkställande direktörens skadeståndsansvar är avsett att utformas i överensstämmelse med allmänna associationsrättsliga bestämmelser. Enligt dessa ansvarar styrelseledamöterna och verkställande direktören med skadeståndsansvar gemen- mot tredje man vid överträdelser av de associationsrättsliga reglerna (avsedda att skydda tredje man) som respektive organisation kan ha att följa. Detta är enligt Copyswede en rimlig ordning. Såsom skadeståndsansvaret nu är föreslaget att införas i den nya lagen

(i föreslagen lagtext) kopplas dock denna skyldighet till *hela* lagens efterlevnad, varav vissa bestämmelser är rent civilrättsliga till sin karaktär med få eller inga beröringspunkter med associationsrättsliga regler. Det är uttryckligen inte utredarens avsikt att ålägga enskilda befattningshavare i de kollektiva förvaltningsorganisationerna mer långtgående skadeståndsansvar än vad som följer av befintliga associationsrättsliga regler. Detta bör därför tydligare klargöras och ansvaret kan inte omfatta *hela* lagens efterlevnad på det sätt som den föreslagna lagparagrafen (12 kap 4 §) nu är formulerad. En sådan ordning skulle exempelvis skapa en omotiverad obalans mellan kollektiva förvaltningsorganisationer och användare.

Copyswede avstyrker därför att förslaget genomförs på det sätt som kommit till uttryck i den föreslagna lagtexten, 12 kap, 4 § 1 st.

2.8.7 Tillstånd och registrering (14.7)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande tillstånd och registrering (avsnitt 14.7.2)

2.8.8 Behörig myndighet (14.8)

Copyswede tillstyrker förslaget rörande behörig myndighet (avsnitt 14.8).